

İnsanlarda görülen patojenler hakkında bilgi – Aşı korur!

Suçiçeği ve zona nedir?

Suçiçeği çok bulaşıcı bir hastalıktır. Hastalığa dünya çapında yaygın olan *varisella-zoster virüsleri* sebep olur. Enfeksiyon genellikle çocukluk döneminde ortaya çıkar ve ateş ve kaşıntılı kızarıklıklar ile kendini gösterir. Hastalık geçirilmiş ise, virüsler vücutta uykuda kalır. Orada yıllar sonra tekrar aktif hale gelerek **zona hastalığına** sebep olabilirler. Oldukça acı verici bir döküntü gelişir. Aşilar sayesinde, suçiçeği Almanya'da daha nadir hale gelmiştir. Bununla birlikte, su çiçeği hala aşı ile önlenilebilen en yaygın bulaşıcı hastalıklardan biridir.

Suçiçeği veya zona nasıl bulaşır?

İnsandan insana

İsmi ip ucu veriyor: **Suçiçeği** "rüzgâr" yoluyla büyük bir mesafeden bile bulaşabilir. Virüsler çoğunlukla, hastaların nefes alırken, öksürürken, hapşırırken veya konuşurken havaya yaydığı küçük tükürük damlacıklarının solunması yoluyla alınır. Korunmasız bir kişi ile suçiçeği hastalığına yakalanmış bir kişi arasındaki hemen hemen her temas hastalığın bulaşmasına neden olmaktadır. Özellikle kabarcıkların içerisindeki sıvı da patlayıp yayıldığında çok bulaşıcıdır. Böylece, kızarıklıkları veya kabukları kaşıyarak virüsler ellere bulaşabilir ve daha sonra elden ele geçebilir. Virüsler ellerden kolayca ağız veya burun mukozalarına taşınır.

Suçiçeğinden farklı olarak **zona hastalığı** suçiçeği veya zona hastaları ile temas yoluyla değil vücutta bulunan virüslerin yeniden uyanması ile tetiklenir. Zona aynı zamanda daha az bulaşıcıdır. Virüsler, nefes alırken, öksürürken, hapşırırken veya konuşurken havaya yayılan damlacıklarla bulaşmaz. Sadece zona kabarcıkları içerisindeki sıvı bulaşıcıdır. Bu nedenle bu hastalıkta esas olarak eller yoluyla bulaşır. Henüz suçiçeği geçirmemiş ve buna karşı aşılanmamış kişiler, zona kabarcıklarıyla temas ederse *Varisella zoster virüsü* alabilir ve ilk önce suçiçeğine yakalanabilirler.

Kirlenmiş eşyalar yoluyla

Virüsler, vücudun dışında, birkaç saat ile birkaç gün bulaşıcı kalabilir. Örneğin, patojenlerin yapışıp kaldığı kapı kollarına, tirabzanlara, musluklara veya oyuncaklara dokunarak bir transfer mümkündür.

Hamilelikte ve yeni doğanlarda

Nadir durumlarda, eğer anne hamileliğin ilk 6 ayında suçiçeğine yakalanırsa, doğmamış çocuğa kan dolaşımından hastalığın geçmesi mümkündür. Ancak, hamile bir kadın doğumdan kısa süre önce veya sonra suçiçeğine yakalanırsa, yeni doğan için yüksek bir bulaşma riski söz konusudur.

Buna karşılık, annenin zona hastalığına yakalanması, doğmamış çocuk için herhangi bir tehlike oluşturmaz.

Hastalarda hangi hastalık belirtileri görülür?

Suçiçeği

Hastalar kendilerini biraz rahatsız hissedebilirler bazen 1 ile 2 gün ateş görülebilir. Daha sonra, tipik döküntüler belirir, ateş ise nadiren 39 °C'nin üzerine çıkar. Çok kaşınan döküntüler baştan tüm vücuda yayılır. Bu döküntüler hızlı bir şekilde, mukoza, genital bölge ve saç derisini dahi etkileyebilen içi sıvı dolu kabarcıklara dönüşür. Daha sonra kuruyup kabuklaşırlar. Döküntülerin tüm aşamaları tipik olarak aynı anda görülür. Kabarcıklar genellikle 3 ile 5 gün sonra iyileşir. Şiddetli kaşıma veya ek olarak görülen bir cilt enfeksiyonu nedeniyle iz kalabilir. Özellikle yeni doğanlarda veya bağışıklık sistemi zayıf olan insanlarda hastalık şiddetli seyredebilir, ancak bu sağlıklı insanlarda da mümkündür.

Olası komplikasyonlar

- ▶ Ciltte ek bakteriyel enfeksiyonlar görülebilir.
- ▶ Zatürreden endişe edilir. Yaklaşık 5 yetişkin hastadan birinde görülür, genellikle hastalığın başlamasından 3 ile 5 gün sonra başlar ve şiddetli seyredebilir. Özellikle hamile kadınlar risk altındadır.
- ▶ Nadiren merkezi sinir sistemi etkilenir: Denge bozuklukları ve beyin zarı tahrişi olası sonuçlardır.

Hamilelik sırasında

- ▶ Hamileliğin ilk 6 ayında geçirilen suçiçeği nadiren çocukta cilt değişikliklerine, göz hasarına, ciddi deformasyonlara ve nörolojik hastalıklara neden olabilir.
- ▶ Hamile bir kadın doğuma yakın hastalanırsa, suçiçeği enfeksiyonu çocuk için hayati tehlike oluşturabilir. Çocukların yaklaşık %30'u hayatını kaybediyor.

Zona

Tipik olarak, sıvı dolu kabarcıklar ortaya çıkar. Kabarcıklar kızarıp, şişer ve ağrı yapar. Genellikle vücudun bir tarafındaki bir cilt bölgesi ile sınırlı kalırlar ve genelde gövde üzerinde kemer şeklinde, nadiren ise baş ve boyun bölgesinde görülürler. Kabarcıklar ve kabuklar 1 ile 2 hafta içinde iyileşir. Genellikle ağrılar döküntülerle birlikte kaybolur. Ağrılar iyileştikten sonra, bazen yıllarca devam edebilir. Sinir veya beyin iltihabı muhtemel fakat nadir görülen komplikasyonlardır.

Suçiçeği enfeksiyondan 8 gün ile 4 hafta sonra, genellikle ise 2 hafta sonra ortaya çıkar. Hastalar, döküntüler ortaya çıkmadan 1 ile 2 gün önce bulaşıcıdır. Tüm kabarcıklar kabuklandığında, bulaşma riski ortadan kalkar (genellikle döküntüler baş gösterdikten sonra 5 ile 7 gün). **Zona** hastalığında da, son kabarcıklar kabuklandıktan sonra bulaşma riski ortadan kalkar.

Hastalık ne zaman baş gösterir ve hasta ne kadar süre bulaşıcıdır?

İnsanlarda görülen patojenler hakkında bilgi – Aşı korur!

Kimler özellikle tehdit altındadır?

Suçiçeği genellikle erken çocukluk döneminde görülür. 10 yaşına kadar okul ve anaokulu çocukları özellikle tehdit altındadır. Korunmasız ergenler veya yetişkinler de enfekte olabilir. Genellikle, suçiçeği yetişkinlik döneminde daha şiddetli seyrederek hastalığı geçiren herkes genel olarak ömür boyu suçiçeğine karşı aşıdır. Ancak suçiçeğine yakalanan herkes zona da yakalanabilir. Genellikle 50 yaşın üzerinde ve bağışıklık sistemi güçsüz insanlar **zona** hastalığına yakalanabilir.

Hastalanan insanlar nelere dikkat etmelidir?

- ▶ Hastalığa yakalanan kişiler akut hastalık dönemini evde dinlenerek geçirmeli ve bağışıklık sistemi güçsüz olan insanlarla bir araya gelmekten kaçınmalıdır.
- ▶ **Suçiçeğinde** genel olarak sadece şikayetler dindirilmeye çalışılır. Bunların arasında banyo ve kaşıntı giderici ilaçlar ile özenli bir cilt bakımı sayılabilir. Cilt bakımı ayrıca cildi bakteriyel enfeksiyonlara karşı korur.
- ▶ Antibiyotikler virüslerin neden olduğu hastalıklarda etkisizdir. Bakteriyel komplikasyonlarda kullanılabilirler.
- ▶ **Zona** genelde dikkatli cilt bakımına ek olarak antiviral ilaçlar ile tedavi edilir.
- ▶ Doktorunuzu ziyaret etmeden önce, muayenehane personelini, gerekli koruyucu önlemleri alabilmeleri için, olası bir **suçiçeği** hastalığı konusunda bilgilendirin.
- ▶ **Suçiçeği** için enfeksiyondan koruma yasası düzenlemeleri uygulanır. Su çiçeği teşhisi konmuş veya hastalık şüphesi taşıyan çocuklar ve yetişkinler, okul veya kreş gibi kamuya açık kurumlara geçici olarak devam edemez veya çalışamazlar. Aynısı, su çiçeğine karşı yeterli korumaya sahip olmayan ve yaşadıkları evde bir hastalık vakası veya şüphesi bulunan kişiler için de geçerlidir. Etkilenen kişiler kamuya açık kurumlarda hastalık hakkında bilgilendirmelidir. Hastalık bulaşıcılığını yitirdiğinde, hastalar tekrar kamuya açık kurumlara devam edebilirler.
- ▶ Hastalarla temasa geçmiş olan korumasız hamile kadınlar ve bağışıklık sistemi zayıf olan insanlar ivedilikle doktora başvurulmalıdır.

Nasıl korunabilirim?

Suçiçeği aşısı

Daimi Aşı Komisyonu (Ständige Impfkommision)(STIKO) suçiçeği aşısını tavsiye eder.

- ▶ **Çocuklar için** aşının iki adımda yapılması tavsiye edilir: İlk aşılamaya 11 ila 14 aylıkken, ikincisi ise 15 ila 23 aylıkken yapılmalıdır.
- ▶ Aşısız veya sadece bir defa aşı olan çocuklar ve gençlerin eksik aşıları ivedilikle yapılmalıdır.
- ▶ **Aşısız yetişkinlere**, eğer suçiçeğini geçirmemişler ise, iki dozlu aşı yapılması tavsiye edilir:
 - ▶ sağlık kurumlarında çalışan veya okul öncesi çocukların devam ettiği kurumlarda yeni işe alınanlar,
 - ▶ çocuk sahibi olmak isteyen kadınlar,
 - ▶ bağışıklık sistemini baskılayan bir tedavi öncesi,
 - ▶ organ nakli öncesi,
 - ▶ şiddetli egzaması olan kişiler,aynı zamanda son üçü ile temas eden kişiler.

Suçiçeği hastaları ile temasta bulunan korumasız insanlar da sonradan aşılanabilirler. Yerel sağlık müdürlüğünden daha fazla bilgi alabilirsiniz.

Zona aşısı

Daimi Aşı Komisyonu (Ständige Impfkommision)(STIKO) zona aşısını tavsiye eder:

- ▶ 60 yaş ve üzeri insanlar,
- ▶ Bağışıklık sistemi hastalık veya tedavi nedeniyle zayıflamış 50 yaş üstü kişiler,
- ▶ Diyabet, romatizmal artrit, kronik enflamatuar barsak hastalığı, kronik obstrüktif akciğer hastalığı veya astım gibi hastalıkları olan 50 yaş ve üzeri insanlar.

Aşı, en az 2, en fazla ise 6 aylık aralıklarla uygulanan iki dozdan oluşur.

Nereden bilgi alabilirim?

Yerel sağlık müdürlüğünden daha fazla bilgi alabilirsiniz. Suçiçeğini bildirme yükümlülüğü olduğundan, müdürlükten mevcut durum ve hastalıkla başa çıkma konusunda bilgi edinebilirsiniz. Daha fazla (profesyonel) bilgi İnternet'te Robert Koch-Institut (www.rki.de/varizellen) sayfalarında bulabilirsiniz. Aşı ile enfeksiyondan korunma hakkında daha fazla bilgi Bundeszentrale für gesundheitliche Aufklärung sayfalarında (www.infektionsschutz.de) bulabilirsiniz.

STEMPEL

Yayıncı:

Bundeszentrale für gesundheitliche Aufklärung, Köln.
Tüm hakları saklıdır.

Bundesverband der Ärztinnen und Ärzte des Öffentlichen Gesundheitsdienstes e.V. işbirliği ve Robert Koch-Institut onayıyla hazırlanmıştır.

Bu kamu bilgilendirmesi

www.infektionsschutz.de ana sayfasında ücretsiz indirilebilir.

